Concurență și ajutor de stat
Aspecte strategice în contextul Covid-19

D&B **David şi Baias**
(societatea de avocatură corespondentă a PwC în România) și
PwC Moldova

Aprilie 2020

pwc

D&B
DAVID SI BAIAS
A connected law firm of PwC

Agenda

1. Aplicarea regulilor de concurență în vremuri de pandemie
1.1. Colaborarea și coordonarea concurenților - permis sau interzis?
1.2. Acordurile verticale și plafonarea prețurilor
1.3. Poziția dominantă și riscul abuzului de poziție dominantă prin încetarea sau modificarea contractelor
1.4. Mutarea activității în online și riscurile aferente
1.5. Măsurile specifice stabilite în domeniul de competență a Consiliului Concurenței pe perioada instituirii stării de urgență
2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare
2.1. Adoptarea de către Comisia Europeană a Cadrului temporar de sprijinire a economiei
2.2. Măsurile luate de statele membre
2.3. Măsurile luate de România
2.4. Măsurile luate de Republica Moldova
3. Reacția autorităților de concurență
4. Ce pot face companiile?

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.1. Colaborarea și coordonarea concurenților – permis sau interzis?

Deși majoritatea întreprinderilor se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește activitățile specifice pe care le desfășoară, iar autoritățile ar putea impune anumite măsuri cu caracter excepțional, subliniem faptul că **nu există derogări de la aplicarea regulilor de concurență**.

Este necesar ca întreprinderile să adopte un **comportament independent pe piață** și **să nu își coordoneze strategia comercială** cu cea a concurenților.

Următoarele tipuri de comportament **nu vor fi permise în nicio situație**:

- schimbul de informații sensibile între concurenți cu privire la prețuri, reduceri sau adaosuri comerciale, promoții, volume de vânzări, costuri, clienți, alte condiții contractuale etc.;
- fixarea de prețuri între concurenți;
- împărțirea piețelor și/sau a clienților;
- trucarea licitațiilor;
- înțelegerile care au ca scop excluderea de pe piață a anumitor concurenți.

Autoritățile de concurență din Uniunea Europeană monitorizează atent piețele și au ridicat un semnal de alarmă asupra practicilor de tip cartel, fiind gata să intervină în cazul în care constată că anumite companii au profitat de nivelul ridicat al cererii pentru anumite produse pentru a încheia anumite înțelegerii nepermise cu întreprinderi concurente.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.1. Colaborarea și coordonarea concurenților – permis sau interzis?

Anumite forme de colaborare ar putea fi permise în vederea creșterii eficienței aprovizionării cu produse de bază și asigurării unei distribuții echilibrate a acestora, cum ar fi: producția în comun, specializarea, managementul comun al stocurilor sau distribuția coordonată.

Atenție! Nu orice coordonare între concurenți este permisă, ci aceasta trebuie să fie limită la scopul asigurării echilibrului dintre cererea și oferta pentru produse și servicii esențiale în perioada pandemiei COVID-19.

Următoarele tipuri de comportament ar putea fi permise **în sectorul producerii și distribuției de medicamente și echipamente medicale**:

- coordonarea comună a transportului de materii prime;
- identificarea produselor medicale esențiale pentru care ar putea exista deficit, din perspectiva producției estimate;
- **agregarea** informațiilor referitoare la producție și capacități;
- dezvoltarea unui model de predicție a cererii la nivelul Statelor Membre și de identificare a deficiențelor de aprovizionare;
- **agregarea** informațiilor referitoare la deficiențele de aprovizionare și indicarea, fără divulgarea acestui demers către concurenți, a disponibilității de a acoperi un anumit deficit pentru a satisface cererea (fie prin stocurile existente, fie prin creșterea producției).

Condițiile în care se poate realiza colaborarea:

- există o necesitate obiectivă generată de cererea de produse;
- este limitată la măsurile strict necesare generate de pandemia COVID-19;
- este temporară - nu durează mai mult decât situația critică a aprovizionării.

De asemenea, este esențial să se ia **măsuri de protecție** care să asigure respectarea condițiilor de colaborare.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.2. Acordurile verticale și plafonarea prețurilor

Impunerea prețurilor de către furnizor

În contextul în care prețurile produselor de igienă și a alimentelor de bază au crescut în ultima perioadă, trebuie amintit că restrângerea capacității cumpărătorului de a-și stabili prețul de vânzare, prin impunerea unui preț de vânzare fix sau minim este **interzisă**.

Dacă cota de piață deținută de furnizor nu depășește 30% din piața relevantă pe care acesta vinde bunurile sau serviciile contractuale, iar cota de piață deținută de cumpărător (distribuitorul sau retailerul cu care furnizorul are o **relație comercială directă**) nu depășește 30% din piața relevantă pe care acesta cumpără bunurile sau serviciile contractuale, furnizorul poate impune un preț de vânzare maxim sau poate recomanda un preț de vânzare.

Prețurile recomandate sau maxime însoțite de acțiuni de monitorizare, sancționare sau de stimulente din partea furnizorului conduc la fixare de preț și coordonare intramarcă, interzise de legislația de concurență.

- Producătorul de măști NU poate impune farmaciilor să vândă produsul cu cel puțin 2 RON.
- Producătorul de dezinfectant NU poate impune hipermarketului să vândă produsul la prețul de 10 RON.

- Producătorul de măști POATE recomanda farmaciilor să vândă produsul cu 2 RON.
- Producătorul de dezinfectant POATE impune hipermarketului să vândă produsul cu cel mult 10 RON.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.2. Acordurile verticale și plafonarea prețurilor (cont.)

Plafonarea prețurilor prin acte normative

Legea Concurenței din România permite ca în împrejurări excepţionale, precum situaţii de criză, dezechilibru major între cerere şi ofertă şi disfuncţionalitate evidentă a pieţei, preţurile să fie plafonate.

> *Guvernul poate dispune **măsuri cu caracter temporar** pentru combaterea creşterii excesive a preţurilor sau chiar blocarea acestora. Asemenea măsuri pot fi adoptate prin hotărâre pentru **o perioadă de 6 luni, care poate fi prelungită succesiv** pentru durate de câte cel mult 3 luni, cât timp persistă împrejurările care au determinat adoptarea respectivei hotărâri.*

În România, la data de 29 martie 2020, prin Ordonanța militară 4/2020 au fost plafonate prețurile la energie electrică şi termică, gaze naturale, alimentare cu apă, salubritate şi carburanţi:

> *În perioada stării de urgenţă **preţurile** la energie electrică şi termică, gaze naturale, alimentare cu apă, salubritate şi carburanţi **nu pot fi majorate peste nivelul practicat la data emiterii prezentei ordonanţe militare**, acestea **putând fi doar diminuate în funcţie de cerere şi ofertă.***

Guvernul Republicii Moldova a completat la 26.02.2020 Lista produselor social importante, faţă de care se aplică reglementarea de stat a preţurilor, cu 3 categorii noi de produse: **măști medicale, mănuși medicale, produse biocide** (dezinfectanți medicali). Aceasta nu permite un adaos comercial mai mare de 20% la aceste produse. A se vedea și art.3 alin.(4) din Legea concurenței nr. 183/2012.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.3. Poziția dominantă și riscul abuzului de poziție dominantă prin încetarea sau modificarea contractelor

Poziția dominantă **se prezumă** în cazul în care o întreprindere deține o cotă de piață de cel puțin 40% (ce depășește 50% în Republica Moldova), care se determină în funcție de dimensiunea pieței produsului și de aria geografică de referință.
Întreprinderile care dețin o poziție dominantă trebuie să acorde o atenție sporită **deciziilor comerciale** pe care acestea le adoptă, atât în raport cu partenerii comerciali, cât și față de consumatori (au o anumită obligație de *responsabilitate*).

Deciziile și strategiile comerciale pe care o întreprindere dominantă le adoptă în contextul pandemiei de Covid-19 trebuie să țină seama de următoarele **recomandări**:

→ să nu conducă la majorarea excesivă și nejustificată a prețurilor;
→ să nu conducă la aplicarea unui tratament discriminatoriu între clienți sau furnizori pentru care în mod obișnuit s-ar aplica termeni și condiții comerciale similare;
→ să nu conducă la excluderea de pe piață a unor întreprinderi cu o putere de piață mai redusă;
→ să nu exploateze eventuala stare de dependență economică a anumitor parteneri comerciali;
→ să nu conducă la un refuz nejustificat de a mai contracta / aproviziona anumiți parteneri comerciali.
→ să nu ducă la ruperea unei relaţii contractuale stabilite anterior pe piaţa relevantă pentru singurul motiv că partenerul refuză să se supună unor condiţii comerciale nejustificate.

! **De reținut**: existența unei stări de urgență / de forță majoră **nu legitimează** *de plano* tipuri de comportament care ar putea fi considerate abuzive, iar orice decizie sau strategie comercială trebuie să poată fi **justificată în mod obiectiv,** spre exemplu:

→ creșterea semnificativă a costurilor și/sau scăderea bruscă a cererii generate de pandemie ar putea justifica renegocierea anumitor contracte (prețuri, discount-uri, cantități etc.) sau chiar suspendarea temporară a acestora;
→ creșterea bruscă a cererii pentru anumite produse și stocurile / producția insuficiente ar putea justifica întârzierea anumitor livrări sau reducerea proporțională a cantităților livrate pentru a putea deservi toți clienții;
→ aplicarea unui tratament comercial diferit ar putea fi justificată și de motive precum debitele restante sau starea de insolvență a partenerului comercial.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.4. Mutarea activității în online și riscurile aferente

1 Reducerea activităților de comercializare prin intermediul magazinelor tradiționale a pus comercianții în situația de a se adapta și de a se refugia în comerțul online.

2 Interdicțiile cu privire la carteluri prin algoritmi sau alte tipuri de schimburi de informații sensibile, precum și cele referitoare la acordurile verticale sunt aplicabile în continuare, iar platformele online sunt în atenția autorităților de concurență în această perioadă.

Autoritatea de concurență din România **recomandă platformelor de comercializare online** (marketplace-uri):

- **monitorizarea** variaţiilor preţurilor produselor esenţiale;
- adoptarea unei politici de **limitare a creșterilor nejustificate ale prețurilor** sau **suspendarea vânzărilor** anumitor produse dacă există suspiciuni de abuz.

Autoritatea de concurență din Italia ("**ICA**") a declanșat o serie de investigații și a adoptat o serie de măsuri interimare prin care a ordonat **închiderea anumitor platforme online / încetarea comercializării produselor sanitare sau a medicamentelor pe aceste platforme** sau **eliminarea anumitor mențiuni atașate produselor**.

Ebay a blocat comercializarea următoarelor produse: măști de protecție / chirurgicale, geluri dezinfectante pentru mâini, șervețele dezinfectante.

Amazon monitorizează și blochează comercializarea anumitor produse care încalcă politice lor interne.

1. Aplicarea regulilor de concurență

1.5. Măsurile specifice stabilite în domeniul de competență al Consiliului Concurenței din Republica Moldova pe perioada stării de urgență

Pe durata stării de urgență

- termenele de prescripție și de decădere, **de orice fel**, nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă, pe durata stării de urgență (ex. prescripțiile pentru aplicarea sancțiunilor de CC, dreptul companiilor investigate de a prezenta obiecții la actele CC);
- termenele legale pentru soluționarea solicitărilor privind liberul acces la informații de interes public și a petițiilor se triplează (ex. termenul de acces la dosar) (Dispoziția CSE 1/18.03.2020).

Între 23.03.2020 și 01.06.2020

- este instituit moratoriu asupra controalelor de stat, cu unele excepții (Dispoziția CSE nr.3/23.03.2020).

!

Moratoriu nu se aplică asupra controlului modului de formare şi aplicare a preţurilor (p.25 alin.(7) Dispoziția CSE nr.3/23.03.2020).

Se aplică asupra investigațiilor care cad în competența Consiliului Concurenței?

Atenție

Comercianţii concurenţi pot informa Consiliul Concurenţei în legătură cu practicile comerciale incorecte sau pot iniţia acţiuni în instanţă împotriva comercianţilor care au săvârşit ori sînt susceptibili să săvîrşească practici comerciale incorecte (art.14 alin.(4) din Legea 105/2003 privind protecția consumatorilor).

Între 17.03.2020-24.04.2020, Consiliul Concurenței are activitatea sistată.

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.1. Adoptarea de către Comisia Europeană a Cadrului temporar de sprijinire a economiei

Comisia a aprobat un cadru legal temporar pentru ca Statele Membre să sprijine activitatea economică, atât în timpul pandemiei generate de Covid-19, cât și după încetarea acestei stări.

Cele cinci tipuri de ajutoare prevăzute de cadrul temporar:

1. Ajutoare sub formă de subvenţie directă / avantaje fiscale

Statele Membre vor putea să reglementeze scheme de ajutor de stat de până la 800.000 euro, ce vor fi accesibile unei societăţi pentru a răspunde nevoilor sale urgente de lichidităţi.

2. Ajutoare sub formă de garanţii de stat privind împrumuturile bancare

Statele Membre pot acorda garanţii de stat sau pot stabili scheme de garantare care să vină în sprijinul societăţilor pentru împrumuturile bancare contractate (atât pentru investiţii, cât şi pentru capitalul de lucru): subvenţionarea primele, prin reducerea ratei estimată a pieţei pentru primele anuale pentru noi garanţii pentru IMM-uri şi non-IMM-uri. Valoarea maximă a împrumutului cuprinde limitări, care se bazează pe nevoile de exploatare ale societăţilor (stabilite pe baza costurilor salariale sau a nevoilor de lichidităţi).

3. Ajutoare sub formă de rate subvenţionate ale dobânzii

Statele Membre pot acorda împrumuturi publice şi private către societăţi cu rată subvenţionată a dobânzii, atât pentru investiţii, cât şi pentru capitalul de lucru. Aceste împrumuturi trebuie acordate la o rată a dobânzii care este cel puţin egală cu rata de bază aplicabilă la 1 ianuarie 2020, plus prima de risc de credit corespunzătoare profilului de risc al beneficiarului, cu rate diferite pentru IMM-uri şi non-IMM-uri.

4. Ajutoare acordate clienţilor băncilor sub forma acordării de garanţii pentru băncile care direcționează ajutorul de stat către economia reală

Acesta este un ajutor direct acordat clienţilor băncilor, iar nu băncilor în sine, de exemplu prin volume mai mari de finanţare, portofolii mai riscante, cerinţe reduse privind garanţiile, prime mai mici de garanţie sau rate mai mici ale dobânzii.

5. Asigurarea creditelor la export pe termen scurt

Este introdusă o flexibilitate suplimentară cu privire la modul de a demonstra că anumite țări prezintă riscuri neasigurabile pe piața privată, permițând astfel ca statul să furnizeze, atunci când este necesar, asigurarea creditelor la export pe termen scurt.

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.2. Măsurile luate de statele membre

Franța, Germania, Italia, Danemarca, Portugalia, Luxemburg, Spania, Estonia, Letonia, Irlanda, Polonia, Malta, Suedia, Croația, Grecia, Ungaria, Bulgaria, Lituania sunt statele membre UE care au primit deja aprobarea Comisiei Europene pe noua schemă temporară de ajutoare de stat instituită pentru sprijinirea companiilor afectate de COVID-19, având IMM-urile ca principali beneficiari.

Portugalia - 4 scheme de ajutor în valoare de **3 miliarde de euro**, astfel:

- Oferirea de către stat a unor garanții pentru IMM-urile active în patru sectoare:

(i) turism,
(ii) restaurante și alte activități similare,
(iii) industrie extractivă și producătoare,
(iv) activități ale agențiilor de turism, animație turistică, organizare de evenimente și alte activități similare.

- Sprijinirea IMM-urilor sub forma garanțiilor de stat pentru împrumuturi și a subvențiilor/granturilor directe – 13 miliarde euro

- Subvenționarea dobânziilor la creditele acordate pentru activitățile de piscicultură și acvacultură – 20 mil. euro

Danemarca – 4 scheme de ajutor aprobate în valoare de peste **1,6 miliarde de euro**.

- Oferirea de către stat a unor **garanții** pentru IMM-urile afectate de pandemie – valoare **130 mil. euro**
- Despăgubirea **organizatorilor de evenimente** cu peste 1.000 de participanți sau cu un public țintă – persoane în vârstă sau vulnerabile, indiferent de numărul participanților, care au fost anulate sau amânate, pe fondul pandemiei – **12 mil. euro**.
- Sprijinirea Fondului de garantare a călătoriilor în vederea despăgubirii celor care au achiziționat **pachete de călătorii – 200 mil. euro**
- Despăgubirea **liber profesioniștilor** pentru scăderea veniturilor ca urmare a pandemiei. Statul urmează să acopere 75% din venitul estimat, limitat la 3.000 euro/pers/lună – **1.3 miliarde euro**
- Sprijinirea IMM-urilor afectate a căror activitate era reprezentată în proporție de cel puțin 10% din exporturi sub forma garanțiilor de stat – 130 mil. euro
- Despăgubirea societăților care înregistrează în perioada 9.03.2020 – 9.06.2020 venituri cu 40% mai mici sub forma acoperirii costurilor fixe, în limita a 8 mil. euro – 5.4 miliarde euro

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.2. Măsurile luate de statele membre (cont.)

Germania – 5 scheme de ajutor aprobate

- Două scheme ce permit băncii germane de promovare Kreditanstalt für Wiederaufbau **să furnizeze lichidități sub formă de împrumuturi subvenționate** pentru întreprinderile afectate de pandemie, în strânsă cooperare cu băncile comerciale.
- Schema pentru extinderea măsurilor adoptate prin schema de mai sus prin care se permite acordarea de sprijin de către alte autorități regionale și bănci de promovare decât cele vizate de măsurile existente. Noua schemă le este deschisă tuturor întreprinderilor din economia reală și permite acordarea de împrumuturi în condiții avantajoase pentru a ajuta întreprinderile să își acopere nevoile imediate de capital și de investiții.
- Sprijinirea întreprinderilor afectate de pandemie în baza schemei „Bundesregelung Kleinbeihilfen 2020" sub formă **de subvenții directe, avans rambursabil sau avantaje fiscale și de plată**.
- **Acordarea de garanții** pentru împrumuturi în condiții favorabile pentru a ajuta întreprinderile să își acopere nevoile imediate de capital și investiții. Acest sprijin va fi implementat de autoritățile federale și regionale din Germania și de băncile de promovare și garantare.

Franța - 5 scheme de ajutor aprobate în valoare de peste **1.5 miliarde euro**, astfel:

- Schemă pentru **sprijinirea companiilor aeriene** (prima schemă notificată de un stat membru în acest sens) prin amânarea anumitor taxe aeronautice de către companiile aeriene deținătoare de licență de funcționare în Franța
- Trei scheme în valoare de **300 mil euro** astfel: (i) două dintre scheme permit băncii publice de investiții BPI France să ofere **garanții de stat și împrumuturi**, pentru întreprinderile cu până la 5.000 de angajați, (ii) o altă schemă oferă garanții de stat băncilor pentru gestionarea portofoliilor noi de împrumuturi pentru toate tipurile de întreprinderi.
- O schemă pentru sprijinirea entităților cu până la 10 angajați și cu o cifră de afaceri care nu depășește 1 mil. euro a căror activitate a încetat printr-o decizie administrativă sau a căror cifră de afaceri a scăzut în martie 2020 cu 70% față de aceeași perioadă a anului trecut, prin **subvenții directe** care să nu depășească 3.500 euro – valoare **1.2 miliarde euro**

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.3. Măsurile luate de România

Schema de ajutor aprobată de către Comisia Europeană are ca obiectiv susținerea IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19 și cuprinde următoarele forme de ajutor:

- garanții de stat pentru împrumuturi,
- subvenții/granturi directe.

În baza mecanismul de garantare instituit prin OUG 42/2020, Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să mandateze Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri în vederea emiterii de garanții, în numele și în contul statului, în favoarea instituțiilor de credit care urmează să acorde credite beneficiarilor eligibili în cadrul schemei.

Prin implementarea schemei se estimează acordarea ajutorului de stat unui număr de **maximum 40.000 de beneficiari**, **IMM-uri din toate sectoarele de activitate**, **cu excepţia celor declarate neeligibile** (activităţi de jocuri de noroc şi pariuri, producţie sau comercializare de armament, muniţii, explozibili, tutun, alcool, substanţe aflate sub control naţional, plante, substanţe şi preparate stupefiante şi psihotrope, activităţi de investigare şi protecţie) care îndeplinesc cumulativ, la data solicitării, atât criteriile de eligibilitate prevăzute în OUG 110/2017 cât şi următoarele **criterii de eligibilitate**:

- nu se aflau în dificultate la data de 31 decembrie 2019 în sensul Regulamentului (UE) nr. 651/2014, dar care s-au confruntat cu dificultăți sau au intrat în dificultate ulterior, din cauza pandemiei de COVID-19;
- nu se află în litigiu, în calitate de pârât, cu Ministerul Finanțelor Publice sau instituția de credit care acordă finanțarea;
- nu figurează cu credite restante în ultimele 6 luni anterioare datei de 31 decembrie 2019 sau, dacă înregistrează restanțe, acestea sunt încadrate în categoriile A-C din baza de date a C.R.C (Centralei Riscului de Credit), inclusiv cu privire la finanțările de tip leasing;
- nu se află în interdicție de a emite cecuri / bilete la ordin;
- împotriva lor nu s-a deschis procedura insolvenței;
- prezintă garanțiile colaterale solicitate și îndeplinesc toate criteriile de eligibilitate impuse de instituția financiară;
- nu înregistrează obligații fiscale restante la bugetul central sau, dacă înregistrează, se obligă să le achite din creditul acordat în cadrul programului;
- depun un document scris prin care se angajează să nu disponibilizeze personalul existent de la data intrării în vigoare a ordonanței de urgență până la 31 decembrie 2020, cu mențiunea că întreprinderea poate organiza programul de lucru al salariaților în funcție de evoluția activității curente a acesteia.

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.3. Măsurile luate de România (cont.)

1. Garanții de stat pentru împrumuturi în favoarea IMM-urilor

Statul poate acorda garanții de până la 80% din valoarea finanțării pentru întreprinderi (exclusiv dobânzile, comisioanele și spezele bancare aferente). În cazul microîntreprinderilor sau întreprinderilor mici, garanția de stat poate ajunge la 90% din valoarea creditului.
Valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui singur beneficiar este de cel mult 10.000.000 lei, cu următoarele precizări:

- În cazul creditelor pentru capital de lucru, valoarea maximă finanțată poate fi 5.000.000 lei;
- În cazul creditelor pentru investiții, valoarea maximă finanțată poate fi 10.000.000 lei.

Pentru creditele / liniile de credit acordate microîntreprinderilor și întreprinderilor mici, valoarea maximă a creditului acordat nu poate depăși 500.000 lei (pentru microîntreprinderi), respectiv 1.000.000 lei (pentru întreprinderile mici).
Durata maximă a finanțărilor este de 72 de luni în cazul creditelor pentru investiții, fără posibilitate de prelungire. În cazul creditelor / liniilor de credit pentru capitalul de lucru, durata maximă a finanțărilor este de 36 de luni, cu posibilitatea prelungirii.

Valabilitate schemă: până la data de 31 decembrie 2020
Perioada în care se poate efectua plata grantului: între 4 aprilie 2020 și 31 martie 2021, inclusiv, cu posibilitatea prelungirii.

2. Ajutor de stat sub formă de grant acordat IMM-urilor

IMM-urile care au contractat credite / linii de credit garantate conform OUG 110/2017, beneficiază de un **grant în limita cumulului rezultat dintre valoarea comisionului de risc, a comisionului de administrare, aferente garanției acordate și a dobânzilor aferente creditelor / liniilor de credite, dar nu mai mult de echivalentul în lei a 800.000 EUR per întreprindere**.
(cu excepția întreprinderilor din sectoarele agriculturii, pisciculturii și acvaculturii, unde limitările sunt de 100.000 – 120.000 euro).

În cazul IMM-urilor care își desfășoară activitatea în sectorul prelucrării și comercializării produselor agricole, condiția pentru a primi ajutor de stat este ca acesta să nu fie transferat parțial sau total către producătorii primari, iar cuantumul ajutorului să nu se stabilească pe baza prețului sau a cantității produselor achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile în cauză.

Buget schemă: 161 milioane euro

Plafonul maxim de garantare – 3,1 miliarde euro

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.4. Măsurile luate de Republica Moldova

Măsuri de susținere a întreprinderilor în perioada stării de urgență cuprind următoarele forme de ajutor

- amânări, eşalonări de la plata impozitelor
- subvenţii
- moratoriu asupra controlului de stat
- extinderea termenului de examinare a cazurilor de încălcare a legislației fiscale și vamale
- extinderea termenului de depunere a dezacordului la actul de control fiscal întocmit în perioada stării de urgență
- oferirea posibilității băncilor de amânare a ratelor la creditele acordate persoanelor juridice
- încurajarea organizațiilor de creditare nebancară (organizații de creditare nebancară) în diminuarea ratelor dobânzilor
- amânarea plăților regulatorii către CNPF (companiile de asigurări, de creditare nebancară și birourile istoriilor de credite), etc.

2. Sprijinirea economiei prin ajutoare de stat sau alte măsuri similare

2.4. Măsurile luate de Republica Moldova (cont.)

Măsura	Sursa	În vigoare din
Amânarea achitării impozitului pe venitul din activitatea de întreprinzător aferent primului trimestru al an.2020, până la data de 25.06.2020.	Pct. 26 (2) Dispoziția CSE nr. 3/23.03.2020	23.03.2020
Amânarea până la 25.04.2020 a declarării și achitării impozitului pe venit pentru anul 2019 de: (i) întreprinzătorii individuali sau gospodăriile ţărănești, neplătitori de TVA, cu până la 3 salariați și (ii) agenţii economici subiecţi ai sectorului ÎMM (regim IVAO)	Pct. 26 (1) Dispoziția CSE nr. 3/23.03.2020	23.03.2020
Acordarea persoanelor juridice, rezidente ai RM, care și-au sistat total sau parțial activitatea în baza Deciziilor/ dispozițiilor de urgență a unei subvenții de 100% / 60% din impozitele salariale achitate, aferente indemnizației de șomaj tehnic și/sau retribuției de staționare, etc.	Pct.6 Dispoziția CSE nr.16 din 10.04.2020	10.04.2020

3. Reacția autorităților de concurență

3.1. Consiliului Concurenței din România și investigații în desfășurare la nivelul UE

Într-o declarație comună, autoritățile de concurență din Uniunea Europeană, reunite în cadrul Rețelei Europene de Concurență (ECN) au reamintit **importanța respectării regulilor de concurență** chiar și în situații excepționale, când s-ar putea considera că există aparente justificări sau temei pentru colaborarea între întreprinderi concurente, pentru a face față dificultăților pieței.

În acord cu poziția ECN, **Autoritatea de concurență din România** subliniază că situația de criză nu trebuie folosită pentru a crește prețurile fără o justificare obiectivă, pentru a face schimb de informații sensibile (prețurile practicate, politica comercială etc), pentru a exclude concurenți de pe piață sau pentru a abuza de poziția dominantă și evidențiază **posibile măsuri care pot fi luate de întreprinderi pentru menținerea echilibrului pieței**:

- limitarea cantităţilor de produse esenţiale achiziţionate de o singură persoană / pe un singur bon și modificarea programului de funcționare;
- coordonarea transporturilor de marfă și a livrărilor la domiciliu pentru consumatorii cu grad mare de risc (de exemplu, cei care nu își pot părăsi locuința) în vederea creşterii eficienţei aprovizionării cu produse de bază şi asigurării unei distribuții echilibrate a acestora;
- stabilirea de prețuri maxime pentru produse în vederea limitării creșterii nejustificate a prețurilor la nivelul distribuției.
- monitorizarea de către platformele de comercializare online a variaţiilor preţurilor produselor esenţiale și adoptarea unei politici de limitare a creșterilor nejustificate ale prețurilor sau suspendarea vânzărilor anumitor produse dacă există suspiciuni de abuz.

Investigații în desfășurare la nivelul UE

Consiliul Concurenței din România – investigație pe piața comercializării de produse medicale de protecție;
Autoritate de concurență din Italia – investigație cu privire la prețurile excesive și eficiența produselor sanitare comercializate pe platformele online Amazon și Ebay;
Autoritate de concurență din Polonia – investigație pe piața comercializării cu ridicata a echipamentelor de protecție către spitale.

3. Reacția autorităților de concurență

3.2. Consiliul Concurenței din Republica Moldova

În contextul Covid-19, Consiliul Concurenței din Moldova a publicat o serie de anunțuri pe pagina sa oficială prin care:

Constată că situațiile excepționale deseori crează stări de panică în rândul consumatorilor, creând o supracerere **pe piața produselor de primă necesitate**, ceea ce poate duce la un impact negativ, cauzând inclusiv și apariția unui deficit pe **piețele de mărfuri social importante** sau creșterea nejustificată a prețurilor la aceste produse.

Atrage atenția **agenților economici, care își desfășoară activitatea**, despre inadmisibilitatea de a se folosi de situația curentă prin încălcarea regulilor concurențiale, or se impune sancționarea acestora.

Anunță că va monitoriza:

- **piața produselor de primă necesitate**, unde epidemia ar putea să cauzeze o supra-cerere din partea consumatorilor și astfel o creșterea nejustificată a prețurilor la aceste produse de către producători și distribuitori precum și
- funcționarea optimă a **pieței comercializării cu amănuntul a produselor alimentare**, în partea ce ține de evoluția prețurilor (în rețelele de magazine și în magazinele de cartier).

A estimat evoluția prețurilor medii de raft a produselor selectate, în rețele de magazine.

A estimat o diminuare medie a prețurilor de panou la principalele **produse petroliere**, în perioada 24.03.2020-07.04.2020 (minim cu 0,15 lei/litru (Benzina 95) și 0,70 lei/litru (Motorina).

Notă: Nu a emis vreun comunicat prin care să declare că ar avea o abordare relaxată cu privire la anumite inițiative ale întreprinderilor de a coopera în perioada de criză.

4. Ce pot face companiile?

Atât Comisia Europeană, cât și autoritățile naționale încurajează întreprinderile să se adreseze acestora cu privire la compatibilitatea cu regulile de concurență a anumitor decizii comerciale pe care întreprinderile le consideră oportune și benefice pentru consumatori.

Întreprinderile trebuie să se asigure că organele de conducere, precum și personalul relevant din vânzări și achiziții cunosc legislația în materia dreptului concurenței și în acest sens să implementeze un program de conformare cu regulile de concurență. În situația în care acestea au implementat anterior acest tip de program, întreprinderile trebuie să reamintească angajaților regulile de concurență prin intermediul unui training susținut de specialiști în dreptul concurenței.

Este recomandat ca din motive de eficiență și operativitate, întreprinderile să consulte specialiști în dreptul concurenței înainte de a lua decizii care o pot expune riscurilor de încălcare a regulilor de concurență și ulterior de a fi sancționate de autoritatea de concurență.

Vă mulțumim!

© 2020 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. “PwC” refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm.